

Pokročilá kryptologie

Eliptické křivky a jejich vlastnosti

prof. Ing. Róbert Lórencz, CSc.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta informačních technologií
Katedra informační bezpečnosti

- Úvod
- Historie
- Matematický základ
- Eliptická křivka nad tělesem $GF(p)$
- ECC a problém diskretního logaritmu
- Šifrování s ECC

- Základní úlohou kryptografie je zajištění bezpečného a utajeného přenosu informace prostřednictvím veřejného kanálu. Základní cíle jsou:
  - ▶ Ochrana osobních údajů
  - ▶ Autentizace
- Kryptografické systémy z hlediska bezpečnosti jsou:
  - ▶ **Bezpodmínečně bezpečné**: Odolné jakémukoliv útoku bez ohledu na množství použitých výpočtů. Typickým příkladem je One-time pad (Vernamova šifra).
  - ▶ **Podmíněně bezpečné**: Je výpočetně nemožné je prolomit. ALE v případě neomezené výpočetní síly ANO. V podstatě moderní kryptografické systémy jsou konstruovány na základě principu podmíněné bezpečnosti.

- Důležitost kryptografických algoritmů veřejného klíče (asymetrické systémy) je zřejmá:
  - ▶ Správa klíčů
  - ▶ Autentizace uživatele
  - ▶ Elektronické podpisy
  - ▶ Certifikáty
- Kryptografické systémy veřejného klíče jsou založený těžce řešitelných matematických problémech
  - ▶ RSA je založené na faktorizace velkých čísel
  - ▶ DH a ElGamal na problému diskrétního logaritmu
- Hlavním problémem konvenčních kryptografických systémů s veřejným klíčem je velikost klíče, která musí být dostatečně velká, aby splňovala vysokou úroveň bezpečnosti
  - ▶ To má za následek nižší rychlost, větší prostorovou a implementační složitost
  - ▶ Možným východiskem jsou kryptografické systémy založené na eliptických křivkách (**ECC - Elliptic Curve Cryptography**)

- V. Miller a N. Koblitz přišli nezávisle na sobě na možnost použití eliptických křivek v rámci kryptosystému veřejného klíče (1985).
- V současnosti jsou eliptické kryptosystémy v řadě světových standardů a jsou komerčně akceptovány.
- Použití hlavně v prostředích s omezenými zdroji, jako jsou ad-hoc wireless networks, mobilní sítě, atd.
- Konvenční kryptografické systémy veřejného klíče jsou postupně nahrazovány systémy ECC. S rostoucím výpočetním výkonem je třeba dramaticky zvýšit velikost klíčů konvenčních systémů.
- Dále ECC má výhodu v rychlosti a menší náročnosti na hardware.
- Zkoumáním vlastností eliptických křivek se zabýval německý matematik K. T. W. Weierstrass (1815 — 1897).
- Studium eliptických křivek se zabývali matematici dlouhodobě taktéž v takových oblastech jako důkaz Velké Fermatovy věty nebo Teorie strun.

Matematický základ 1

Eliptická křivka E nad R (reálná čísla) je definována Weierstrassovou rovnicí

$$E : y^2 + a_1xy + a_3y = x^3 + a_2x^2 + a_4x + a_6$$

kde $a_1, a_2, a_3, a_4, a_5 \in R$ a $\Delta \neq 0$. Δ je diskriminant křivky E a je definovaný:

$$\Delta = -d_2^2d_8 - 8d_4^3 - 27d_6^2 + 9d_2d_4d_6$$

$$d_2 = a_1^2 + 4a_2$$

$$d_4 = 2a_4 + a_1a_3$$

$$d_6 = a_3^2 + 4a_6$$

$$d_8 = a_1^2a_6 + 4a_2a_6 - a_1a_3a_4 + a_2a_3^2 - a_4^2$$

Body

V případě, že obě souřadnice bodu $P \in E$ nebo $P = \infty$ (bod v nekonečnu nebo tzv. nulový bod $\mathcal{O}$), pak množina bodu na E je:

$$E' = \{(x, y) \in R \times R : y^2 + a_1xy + a_3y - x^3 - a_2x^2 - a_4x - a_6 = 0\} \cup \{\mathcal{O}\}$$

Matematický základ 2

Zjednodušené Weierstrassové rovnice

Pokud uděláme následující substituci v obecné Weierstrassové rovnici

$$(x, y) \rightarrow \left(x - \frac{a_2}{3}, y - \frac{a_1 x + a_3}{2}\right)$$

a dosadíme $a_1 = 0, a_3 = 0$,

$$a = \frac{1}{9}a_2^2 + a_4, b = \frac{2}{27}a_2^3 - \frac{1}{3}a_2 a_4 a_6$$

dostáváme zjednodušenou Weierstrassové rovnici

$$E : y^2 = x^3 + ax + b$$

Pokud uděláme jinou substituci v obecné Weierstrassové rovnici

$$(x, y) \rightarrow \left(a_1^2 x + \frac{a_3}{a_1}, a_1^3 y + \frac{a_1^2 a_4 + a_3^2}{a_1^3}\right)$$

dostáváme další zjednodušenou Weierstrassové rovnici

$$E : y^2 + xy = x^3 + ax^2 + b$$

Doplňující pravidla platící pro body eliptické křivky E

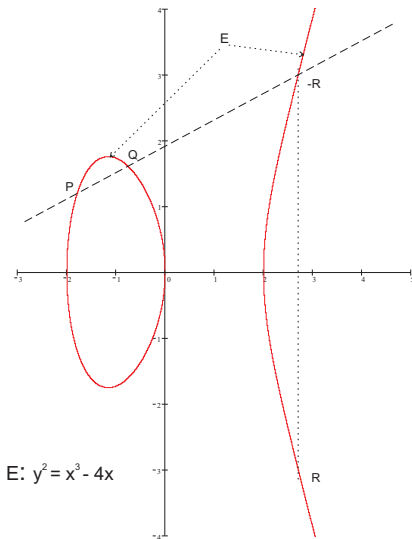
- Identita $P + \mathcal{O} = \mathcal{O} + P = P$ $\forall P \in E$
- Inverse $P + (-P) = \mathcal{O}$ $\forall P \in E$
- Asociativita $P + (R + Q) = (P + R) + Q$ $\forall P, Q, R \in E$
- Komutativita $P + Q = Q + P$ $\forall P, Q \in E$

Při platnosti těchto doplňujících pravidel body křivky E vytváří Abelovskou grupu.

Sčítání bodů

- Eliptická křivka E je množina bodů v rovině, která vyhovuje rovnici
$$E : y^2 = x^3 + ax + b.$$
- Součtem 2 různých bodů P a Q z E bude opět bod ležící na E , a tedy také vyhovující rovnici pro E .
- Geometrické interpretace součtu: Spojíme body $P = [x_P, y_P]$ a $Q = [x_Q, y_Q]$ přímkou, ta protne křivku E v bodě $-R$.
- Výsledkem sčítání je potom bod R , který je symetrický k $-R$ podle osy x . Body symetrické podle osy x nazýváme *opačné*.

Matematický základ 5

- Směrnice přímky, která spojuje dva různé body P a Q je rovná

$$s = \frac{y_Q - y_P}{x_Q - x_P}.$$

- Pro souřadnice bodu $R = [x_R, y_R]$ platí

$$x_R = s^2 - x_P - x_Q \quad \text{a} \quad y_R = s(x_P - x_R) - y_P.$$

- Když $P = Q \Rightarrow$ jejich spojnice je tečna k E a její směrnice je rovná

$$s = \frac{3x_P^2 + a}{2y_P}.$$

- Sčítáním 2 opačných bodů ($P = -Q$) měli bychom dostat bod $\mathcal{O}$.
- Taková přímka nám E už neprotne, resp. ji protne v ∞ . Pak dle inverse: $P + (-P) = \mathcal{O}$.
- Takto je možné provádět sčítání pro $\forall$ dvojice bodů na E včetně $\mathcal{O}$.

Eliptická křivka nad tělesem $\text{GF}(p)$ a $\text{GF}(2^m)$

Eliptické křivky v oboru reálných čísel

- Výpočet je pomalý
- Nepřesnosti způsobené zaokrouhlováním
- Nekonečný prostor řešení

U kryptografických algoritmů vyžadujeme rychlost a přesnost.

Při využití eliptických křivek pro šifrování pracujeme v oblasti diskrétních hodnot (celých čísel, bitových řetězců).

- Uvažujeme těleso $\text{GF}(2^m)$, kde m je kladné celé číslo a těleso $\text{GF}(p)$, kde p je prvočíslo.
- Obě tělesa jsou v praxi využívána.
- Eliptická křivka nad tělesem $\text{GF}(p)$ je definována jako bod $\mathcal{O}$ v ∞ společně s množinou bodů $P = [x, y]$, kde x a y jsou z tělesa $\text{GF}(p)$ a vyhovují rovnici $y^2 = x^3 + ax + b$ v $\text{GF}(p)$, tj.

$$y^2 \equiv x^3 + ax + b \pmod{p}.$$

Elíptická křivka nad tělesem $\text{GF}(p)$ 1

- Koeficienty a a b jsou také prvky tělesa $\text{GF}(p)$ a musí splňovat podmínku
$$|4a^3 + 27b^2|_p \neq 0.$$
- Takto definovaná množina bodů tvoří grupu, koeficienty a a b volíme libovolně (veřejné parametry příslušného kryptosystému).
- V této grupě definujeme opačný bod k $\mathcal{O}$ jako $\mathcal{O} = -\mathcal{O}$ a pro ostatní nenulové body $P = [x_P, y_P] \in E$ definujeme $-P = [x_P, | -y_P|_p]$, dále pro všechny body $P \in E$ definujeme $P + -P = \mathcal{O}$ a $P + \mathcal{O} = P$.
- Bod $\mathcal{O}$ nazýváme také nulovým bodem, vzhledem k jeho roli při sčítání v grupě E . Sčítání stejných nenulových bodů $P + P$ definujeme jako $R = P + P = [x_R, y_R]$, kde směrnice s je rovná

$$s = \left| \frac{3x_P^2 + a}{2y_P} \right|_p$$

Elíptická křivka nad tělesem $\text{GF}(p)$ 2

- a souřadnice bodu R

$$x_R = \left| s^2 - x_P - x_Q \right|_p \quad \text{a} \quad y_R = \left| s(x_P - x_R) - y_P \right|_p.$$

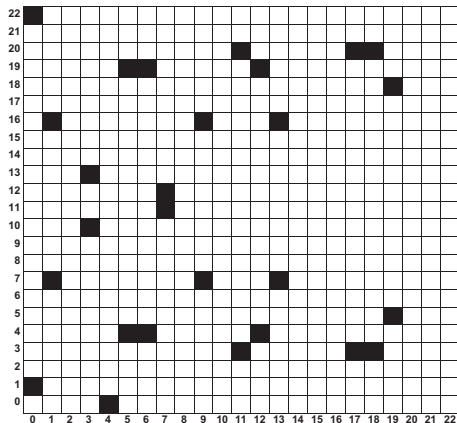
- Sčítáním různých nenulových a vzájemně neinverzních bodů $P = [x_P, y_P]$ a $Q = [x_Q, y_Q]$ křivky E definujeme jako $P + Q = R = [x_R, y_R]$, kde směrnice s je rovná

$$s = \left| \frac{y_Q - y_P}{x_Q - x_P} \right|_p$$

- a souřadnice bodu R

$$x_R = \left| s^2 - x_P - x_Q \right|_p \quad \text{a} \quad y_R = \left| s(x_P - x_R) - y_P \right|_p.$$

Eliptická křivka nad tělesem $GF(p)$ 3

(0,1)	(6,4)	(12,19)	(0,22)
(6,19)	(13,7)	(1,7)	(7,11)
(13,16)	(1,16)	(7,12)	(17,3)
(3,10)	(9,7)	(17,20)	(3,13)
(9,16)	(18,3)	(4,0)	(11,3)
(18,20)	(5,4)	(11,20)	(19,5)
(5,19)	(12,4)	(19,18)	O

28 bodů eliptické křivky $y^2 = x^3 + x + 1$ nad $GF(23)$

Elíptická křivka nad tělesem $\text{GF}(p)$ 4

Příklad:

$$E : y^2 \equiv x^3 + 2x + 2 \pmod{17}, \quad P = [5, 1], \quad 2P = ?$$

$$2P = P + P = [5, 1] + [5, 1]$$

$$s = \left| \frac{3x_P^2 + 2}{2y} \right|_{17} = |(2 \cdot 1)^{-1} \cdot (3 \cdot 5^2 + 2)|_{17} = |9 \cdot 9|_{17} = |81|_{17} = 13$$

$$x_{2P} = |s^2 - x_P - x_P|_{17} = |13^2 - 5 - 5|_{17} = |159|_{17} = 6$$

$$y_{2P} = |s(x_P - x_{2P}) - y_P|_{17} = |13(5 - 6) - 1|_{17} = |-14|_{17} = 3$$

$$2P = [6, 3]$$

Zkouška:

$$3^2 \equiv 6^3 + 2 \cdot 6 + 2 \pmod{17}$$

$$9 \equiv 12 + 12 + 2 \pmod{17}$$

$$9 = 9$$

Reprezentace bodů na ECC

- Souřadnice (x, y) jsou označovány jako afinní souřadnice. Počítání s takto definovanými body má nevýhody při provádění sčítání a zdvojnásobování bodů na křivce E . Jedná se zejména o drahé inverzní operace.
- Souřadnice (x, y) mohou být reprezentovány trojicí (X, Y, Z) , která se nazývá projektivní souřadnice. Vztah mezi (x, y) a (X, Y, Z) je následovný:

$$\begin{aligned}(X, Y, Z) &= (\lambda^c x, \lambda^d y, \lambda) \\ (x, y) &= (X/Z^c, Y/Z^d) \\ \text{kde: } \lambda &\neq 0\end{aligned}$$

- Existuje řada typů souřadnicových systémů s různými hodnotami c a d (standardní, Jacobian, Lopez-Dahab).
- Při použití projektivních souřadnicových systémů nahradíme “drahé” operace inverze v GF operacemi násobení. Pokud složitost prováděných inverzí v porovnání se složitostí násobení je velký, pak je výhodné použít vybraný projektivní souřadnicový systém.

ECC a problém diskretního logaritmu 1

- Pro pochopení podstaty šifrování a podepisování v ECC je důležité využití tzv. problému diskretního logaritmu.
- Pro určitý bod P na křivce E postupně vypočítáme body $2P, 3P, 4P, 5P, 6P$ atd., čímž dostaneme obecně různé body xP na E .
- Protože křivka má konečný počet bodů, označíme ho $\#P$, po určitém kroku m se nám musí tato posloupnost opakovat.
- V bodě opakování mP tak platí $mP = nP$, kde nP je některý z předešlých bodů. Odtud dostáváme $mP - nP = O \Rightarrow$
- existuje nějaké $r = m - n, r < m$ takové, že $rP = O$, z toho plyne, že v posloupnosti $P, 2P, 3P, 4P, 5P, \dots$ se vždy dostaneme k bodu O , a poté cyklus začíná znovu od bodu P , protože $(r + 1)P = rP + P = O + P = P$.
- Nejmenší takové r , pro které je $rP = O$, nazýváme **řád bodu** P .

ECC a problém diskretního logaritmu 2

- Lze dále dokázat, že řád bodu dělí řád křivky, přičemž *řádem křivky* nazýváme počet bodů na křivce $\#E$.
- Různé body na křivce E mají různý řád. V kryptografické praxi vybíráme takové body, jejichž řád je roven největšímu prvočíslu v rozkladu čísla $\#E$ nebo jeho násobku, který nazýváme *kofaktor*.
- U bodu řádu r máme zaručeno, že dojde k opakování v posloupnosti $P, 2P, 3P, \dots$ až po r -tém kroku.
- V případě, že r je velké číslo, např. 2^{256} , je to skutečně dlouhá posloupnost.
- Právě při šifrování a elektronickém podepisování se využívá tak velké posloupnosti a to právě v souvislosti s tzv. problémem diskretního logaritmu.
- V případě, že si zvolíme jako náš privátní klíč číslo k a vypočteme $Q = kP$, potom body P a Q můžeme zveřejnit jako součást veřejného klíče.

ECC a problém diskretního logaritmu 3

- Problém diskretního logaritmu je úloha, jak z bodů P a Q získat tajné číslo k tak, aby platilo $Q = kP$.
- Je zřejmé, že pro malý řád bodu P je úloha triviální. Pro velká r je to úloha, která se nedá řešit efektivně, tj. v polynomiálním čase. Z tohoto důvodu mohou být body P a Q zveřejněné.
- Dosud nejúčinnější metodou pro řešení takto definovaného problému diskretního logaritmu eliptických křivek je tzv. Pollardova ρ metoda, jejíž složitost je řádově $\sqrt{\frac{\pi r}{2}}$ kroků. Má exponenciální složitost.
- Pokud máme $r = 2^{256}$, dostáváme $\approx 2^{128}$ kroků, což je zhruba na úrovni luštitelnosti symetrické blokové šifry se 128 bitovým klíčem.
- Pro nás je to z výpočetního hlediska neřešitelné, a tedy příslušná šifra je výpočetně bezpečná.

Bezpečnost kryptosystémů veřejného klíče 1

- Kryptosystémy veřejného klíče jsou navrženy na základě obtížné řešitelnosti některých matematických problémů.
  - ▶ RSA bezpečnost závisí na obtížnosti faktorizace velkých čísel
  - ▶ DH a ElGamal bezpečnost je založena na obtížnosti řešení diskrétního logaritmu
  - ▶ ECC bezpečnost vychází z obtížnosti řešení diskrétního logaritmu eliptických křivek (ECDLP).
- Přímá cesta vedoucí k prolomení systémů s veřejným klíčem je získat tajný klíč z veřejného klíče. Ale výpočetní cena je ekvivalentní řešení těžkého matematického problému, na kterém je bezpečnost šifry postavená.
- Pro řešení faktorizace velkých čísel a řešení problému diskrétního logaritmu je nerychlejší algoritmus GNFS (General Number Field Sieve) se subexponenciální složitostí

$$L_n[1/3, 1.923] = O(e^{1.923(\log n)^{1/3}(\log \log n)^{2/3}})$$

Srovnání velikosti klíčů kryptosystémů veřejného klíče

Symetrické alg.	RSA a DH	ECC
56	512	112
80	1024	160
112	2048	224
128	3072	256
192	7680	384
256	15360	512

- Hodnoty jsou v bitech a jsou to hodnoty doporučené NIST,
- Je vidět, že hodnoty kopírují subexponenciální složitost algoritmu (GNFS) pro faktorizaci a DLP vs exponenciální složitost pro ECDLP (Pollardova ρ -metoda.).

Šifrování s ECC

- Podstatu šifrování pomocí ECC si ukážeme na analogii Diffie-Hellmanova schématu výměny klíče.
- Strana i a j , si chtějí vyměnit tajnou informaci přes veřejný kanál.
- Každá strana má důvěryhodnou cestou získaný veřejný klíč protistrany. V případě ECC ještě navíc předpokládáme, že oba sdílejí stejnou křivku E a její bod P .
- Označme po řadě d_i a Q_i privátní a veřejný klíč strany i , a obdobně d_j a Q_j pro stranu j , potom si obě strany mohou ustanovit společný klíč – bod Z na křivce E , aniž spolu komunikují.
- Strana i vypočte bod Z jako d_iQ_j a strana j jako d_jQ_i . Tyto body jsou ve skutečnosti stejné, protože $Z = d_iQ_j = d_i(d_jP) = (d_id_j)P$ a současně $Z = d_jQ_i = d_j(d_iP) = (d_jd_i)P$.
- Tedy každá strana vezme bod veřejný klíč — bod protistrany a sečte ho n -krát, kde n je privátní klíč. Protože obě strany vycházejí ze stejného bodu P , dospějí do stejného bodu Z .

Algoritmus Double-and-Add

- Algoritmus násobení bodu na EC je analogické algoritmu modulárního umocňování.
- Můžeme přímo převzít **Square-and-Multiply** algoritmus pro vytvoření algoritmu pro násobení bodu na EC.
- Jediný rozdíl je v tom, že umocňování se převede na zdvojnásobení bodů a násobení se převede na sčítání bodu P .
- Pro náhodné číslo d ($T = dP$) délky $t + 1$ bitů vyžaduje algoritmus v průměru $1,5t$ bodových zdvojnásobení a sčítání.
- Algoritmus vykonává prohlíží bitovou reprezentaci d zleva doprava a podle hodnot jednotlivých bitů vykonává zdvojení v každé iteraci a sčítání pokud hodnota právě prohlíženého bitu má hodnotu 1.

Double-and-Add algoritmus pro násobení bodu II

Double-and-Add algoritmus pro násobení bodu

Vstup: eliptická křivka E , bod $P \in E$, $d = \sum_{i=0}^t d_i 2^i$, kde $d_i \in \{1, 0\}$, $d_t = 1$ a modul n .

Výstup: $T = dP$

Inicializace: $T = P$

Algoritmus:

- 1 FOR $i = t - 1$ DOWNTO 0
  - 1 $T = T + T \bmod n$
  - 2 IF $d_i = 1$ THEN $T = T + P \bmod n$
- 2 RETURN (T)

Příklad

Uvažujme násobení $26P$, které má následující binární reprezentaci

$$26P = (11010_2)P = (d_4 d_3 d_2 d_1 d_0)P$$

Double-and-Add algoritmus pro násobení bodu III

Algoritmus prohlíží hodnotu d od msb - d_4 až po lsb d_0 .

Krok

#0	$P = 1_2 P$	init, bit $d_4 = 1$
#1a	$P + P = 2P = 10_2 P$	zdvojení, bit d_3
#1b	$2P + P = 3P = 10_2 P + 1_2 P = 11_2 P$	sčítání, bit $d_3 = 1$
#2a	$3P + 3P = 6P = 2(11_2 P) = 110_2 P$	zdvojení, bit d_2
#2b		nic, bit $d_2 = 0$
#3a	$6P + 6P = 12P = 2(110_2 P) = 1100_2 P$	zdvojení, bit d_1
#3b	$12P + P = 13P = 1100_2 P + 1_2 P = 1101_2 P$	sčítání, bit $d_1 = 1$
#4a	$13P + 13P = 26P = 2(1101_2 P) = 11010_2 P$	zdvojení, bit d_0
#4b		nic, bit $d_0 = 0$

ECDSA - Elliptic Curve Digital Signature Algorithm

- Kryptosystémy s eliptickými křivkami (ECC - Elliptic Curve Cryptosystem) pracující se slovem délky 160 až 256 bitů garantují stejnou bezpečnost jako 1024 až 3072 bitové RSA.
- Kratší bitové slova umožňují získat výsledky v kratším čase.
- Proto ECDSA byl v roce 1998 v USA stanoven ANSI (American National Signature Algorithm) normou.
- ECDSA norma je koncepčně blízka k DSA normě. Problém diskrétního logaritmu je vybudován na grupě EC.
- Aritmetické operace ECDSA jsou ale značně odlišné od aritmetických operací DSA.
- ECDSA je definován pro EC v $GF(p)$ a $GF(2^m)$. V praxi je víc upřednostňována realizace v $GF(p)$. Dále bude uvedena ECDSA varianta v $GF(p)$.

Generování klíčů pro ECDSA

- ➊ Je vybrána eliptická křivka E s následujícími parametry:
  - ▶ modul p ,
  - ▶ koeficienty a a b ,
  - ▶ bod A generující cyklickou grupu prvočísla řádu křivky q .
- ➋ Nechť d je náhodné celé číslo a platí $0 < d < q$.
- ➌ Vypočteme $B = dA$.
Definujeme klíče:
 $k_{pub} = (p, a, b, q, A, B)$
 $k_{pr} = (d)$.

- Definice klíčů reprezentuje problém diskrétního logaritmu.
- Podle doporučení ANSI hodnota q by měla být minimálně 160 bitová pro zabezpečení vyšší úrovně bezpečnosti.

Podpis a ověření podpisu

- Stejně jako u DSA tak, také u ECDSA podpis se skládá z dvojice celých čísel (r, s) . Každý z nich má stejnou bitovou délku jako q .
- S použitím privátního a veřejného klíče si můžeme vyjádřit proces podpisu zprávy x následujícím způsobem.

Generování podpisu pomocí ECDSA

- 1 Vybereme nějaké náhodné dočasné celé číslo - klíč k_E , kde $0 < k_E < q$.
  - 2 Vypočítáme $R = k_E A$.
  - 3 Necht' $r = x_R$.
  - 4 Vypočítáme $s \equiv (h(x) + dr)k_E^{-1} \bmod q$.
- V kroku 3 je x koordináta bodu R přiřazena proměnné r .

- Zpráva x je hašovaná s použitím hašovací funkce h . Následně je vypočítaná hodnota s .
- Výstup z hašovací funkce musí být minimálně tak velký jako q .

Ověření podpisu pomocí ECDSA

- 1 Vypočítáme pomocnou hodnotu $w \equiv s^{-1} \bmod q$.
  - 2 Vypočítáme pomocnou hodnotu $u_1 \equiv wh(x) \bmod q$.
  - 3 Vypočítáme pomocnou hodnotu $u_2 \equiv wr \bmod q$.
  - 4 Vypočítáme $P = u_1A + u_2B$.
  - 5 Ověření $ver_{k_{pub}}(x, (r, s))$ plyne z:
    - 1 $|x_p|_q = |r|_q \Rightarrow$ platný podpis,
    - 2 $|x_p|_q \neq |r|_q \Rightarrow$ neplatný podpis.
- V posledním kroku je označená x_p souřadnice bodu P .

- Pokud x_p není kongruentní modulo p s hodnotou r tak podpis je neplatný.

Důkaz

$$s \equiv (h(x) + dr)k_E^{-1} \bmod q$$

co je ekvivalentní

$$k_E \equiv s^{-1}h(x) + ds^{-1}r \bmod q$$

- Pravá strana kongruence může být vyjádřena pomocí pomocných proměnných u_1 a u_2 .

$$k_E \equiv u_1 + du_2 \bmod q$$

- V případě, že bod A generuje cyklickou grupu řádu q , můžeme vynásobit obě strany kongruence bodem A .

$$k_E A = (u_1 + du_2)A = u_1 A + u_2 dA = u_1 A + u_2 B$$

- Poslední výraz ukazuje, že výraz $u_1 A + u_2 B$ je rovný $k_E A$ když korektní podpis a klíč byly použitý.
- To je přesně podmínka v ověřovacím procesu, která srovnává x -souřadnici bodu $P = u_1 A + u_2 B$ a bodu $R = k_E A$.

ECMQV - Elliptic Curve Menezes-Qu-Vanstone je protokol pro dohodu klíči s autentizací založený na schématu Diffie – Hellman.

- Poskytuje ochranu před aktivním útočníkem
- Samotný MQV protokol lze upravit tak, aby pracoval v libovolné konečné skupině.
- Například ve skupinách eliptických křivek – ECMQV.
- MQV původně navrhli Alfred Menezes, Minghua Qu a Scott Vanstone v roce 1995. V roce 1998 byl upraven Lawem a Solinasem.
- MQV je součástí standardu veřejného klíče IEEE P1363 a standardu NIST SP800-56A.
- Některé varianty MQV jsou nárokovány v patentech (Certicom).

Generování klíčů pro ECMQV

- ➊ Mějme EC E , bod P na křivce E , kofaktor h křivky E a modul n .
- ➋ Alice (ID_A) má pár klíčů (A, a) , kde $A = aP$.
 A je veřejný klíč a a je soukromý klíč.
- ➌ Bob (ID_B) má pár klíčů (B, b) , kde $B = bP$.
 B je veřejný klíč a b je soukromý klíč.
- ➍ Pro $\overline{R}$ platí
  - ▶ Nechť $R = (x, y)$ je bod na eliptické křivce.
  - ▶ Pak $\overline{R} = (x \bmod 2^L) + 2^L$, kde
  - ▶ $L = \left\lceil \frac{\lfloor \log_2 I \rfloor + 1}{2} \right\rceil$.
  - ▶ I je řád bodu P .
  - ▶ Takže $\overline{R}$ je prvních L bitů x -sové souřadnice R .

Generování K pomocí ECMQV s autentizací, k -sdílený tajný klíč

- 1 Alice generuje dvojici klíčů (X, x) tak, že náhodně vygeneruje dočasný klíč x a vypočítá $X = xP$, kde P je bod na EC.
- 2 Bob generuje dvojici klíčů (Y, y) tak, že náhodně vygeneruje dočasný klíč y a vypočítá $Y = yP$, kde P je bod na EC.
- 3 Alice vypočítá $s_a = |x + \bar{X}a|_n$ a
pošle Bobovi ID_A, X .
- 4 Bob vypočítá $s_b = |y + \bar{Y}b|_n$ a $t_B = MAC_k(2, ID_B, ID_A, Y, X)$ a
pošle Alici ID_B, Y, t_B .
- 5 Alice vypočítá $K = h \cdot s_a(Y + \bar{Y}B)$ a $t = MAC_k(2, ID_B, ID_A, Y, X)$, a ověří, že $\mathbf{t} = \mathbf{t}_B$, pak vypočte $t_A = MAC_k(3, ID_A, ID_B, X, Y)$ a
pošle t_A Bobovi.
- 6 Bob vypočítá $K = h \cdot s_b(X + \bar{X}A)$ a $t = MAC_k(3, ID_A, ID_B, X, Y)$ a ověří, že $\mathbf{t} = \mathbf{t}_A$.
- 7 Nyní mají oba nově vytvořený společný tajný klíč K .

Ověření správnosti generování klíče K

- Bob vypočítal K :

$$K = h \cdot s_b(X + \overline{X}A) = h \cdot s_b(xP + \overline{X}aP) = h \cdot s_b(x + \overline{X}a)P = h \cdot s_b s_a P$$

- Alice vypočítala K :

$$K = h \cdot s_a(Y + \overline{Y}B) = h \cdot s_a(yP + \overline{Y}bP) = h \cdot s_a(y + \overline{Y}b)P = h \cdot s_b s_a P$$

Odolnost vůči útoku “man-in-the-middle”

- Hodnota $s_a = (x + \overline{X}a)$ slouží jako implicitní podpis pro Alici, tzn. že jenom ten kdo zná hodnotu tajného klíče a může generovat s_a .
- Bob nepřímou ověří jeho platnost vztahem $(X + \overline{X}A) = (xP + \overline{X}aP) = (x + \overline{X}a)P = s_a P$
- Stejným způsobem hodnota s_b slouží jako implicitní podpis pro Boba.